

Dünya Enerji Konferansı XII nci Kısmî Toplantısı ve Beynelmîlel Büyük Barajlar Komisyonunun VI ncı Kongresi

Yazan :

Y. Müh. Kemal NOYAN

Beynelmîlel Büyük Barajlar Komisyonu
Türkiye Millî Komitesi Reisi

Memleketimizde ancak son yıllarda, hayat seviyesinin yükselmesinde büyük rolü takdir edilerek memleket çapında da alınan Enerji ve enerji istihsalı ile sulama ve feyzarlıktan korunmanın esas vasıtası olan Büyük Barajların ekonomik, teknik ve ilmi problemleri Eylül 1958 ayı içinde Montreal, Kanada ve Newyork, U. S. A. da Enerji ve Büyük Barajlar mevzuunda otorite olan muhtelif memleketlere mensup delegeler tarafından bir program dahilinde münakaşa edilecektir.

Memleketimiz son yıllarda bu nevi ilmi ve teknik toplantılarla yakinen alakadar olmuş, 1955 yılında Paris'te yapılan V inci Beynelmîlel Büyük Barajlar Kongresi ile 1956 yılında Viyana'da yapılan Enerji Kongresine, Türkiye Millî Komiteleri vasıtasıyla memleketimizin imkânları nisbetinde geniş çapta iştirak edilmiş ve bu kongrelerde münakaşa edilen tebliğler, memleketimize getirilerek ilgili şahıs ve dairelerin tetkik ve istifadesine arz edilmiştir.

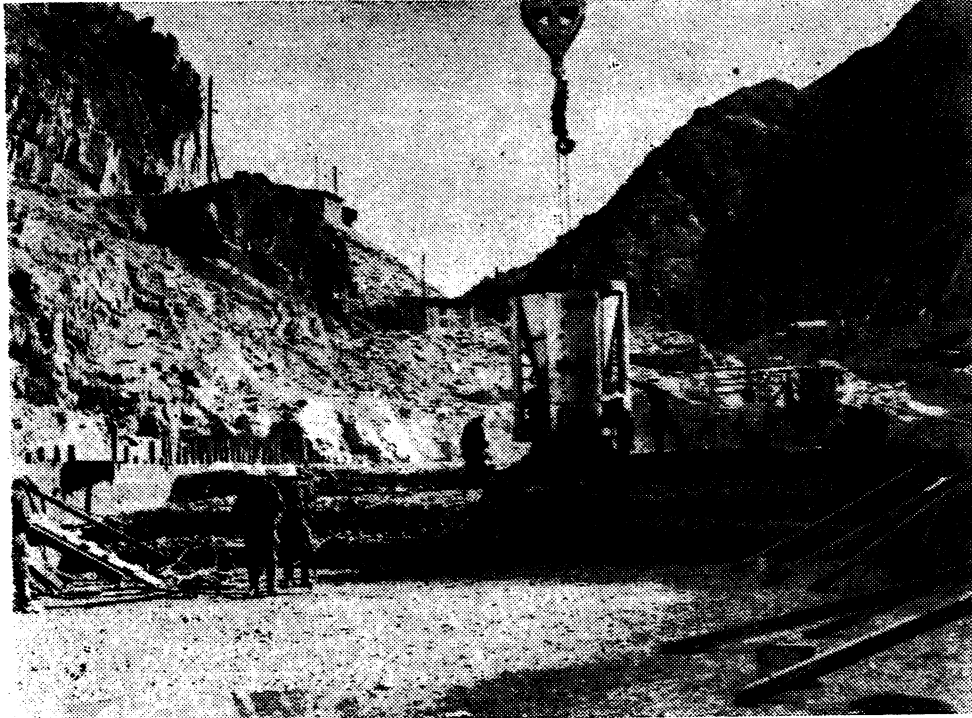
Memleketimizde ileri senelerde bir "Dünya Enerji Konferansı" veya bir "Beynelmîlel Büyük Barajlar Komisyonu Kongresi" toplamak imkânını şimdiden düşünmek, zemin hazırlamak ve bunu tahakkuk ettirmek, memleketimizin mühendislik âlemi ile bu mevzularla ilgili ekonomist ve idareciler için büyük bir kazanç olacaktır.

Bu kısa açıklamayı müteakip Eylül 1958 ayı içinde yapılacak toplantılar hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

DÜNYA ENERJİ KONFERANSI XII NCİ KISMİ TOPLANTISI

Dünya Enerji Konferansı merkezi Londra'da bulunup muhtelif memleketler Millî Komiteler kurmak suretiyle bu beynelmîlel teşekküle âza olabilmektedirler.

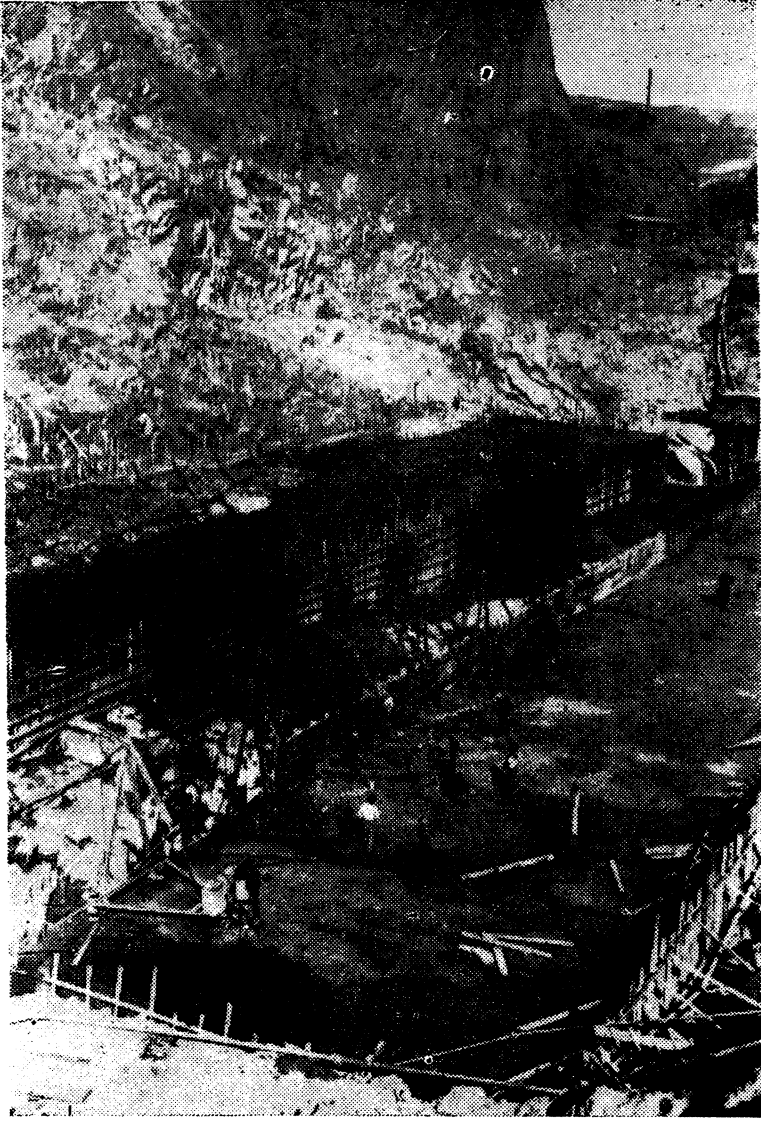
Halen 52 âzası bulunan bu teşekkül 6 yılda bir Umumi Kongrelerini ve her iki yılda bir de Kısmi

Sarıyar Barajı inşaatından

Placing concrete in Block 11 The "step" method of placing used to insure compaction and avoid cold joints is clearly shown.

Blok 11 de beton dökümü. Betonun pekişmesini temin ve soğuk derzlerin bırakılmaması için kullanılan "Kademe" usulünün tetbiki.

Sarıyar Barajı inşaatından

The five hand - operated cranes raising form panels on Block 9

Elle çalışan 5 vinç - Blok 9 un panosu kaldırılırken.

Kongrelerini icra etmektedir.

Nitekim, son kısmi toplantı 1956 yılında Yugoslavya'da toplanmış, son büyük kongre ise 1956 yılında Viyana'da toplanarak müteakip büyük kongrenin 1962 yılında Madrid'te toplanmasına karar vererek dağılmıştır.

6 ilâ 11 Eylül 1958 tarihleri arasında Montreal'de toplanacak kısmi toplantının esas ruhu:

"YAKIT ve ENERJİ'nin istihsal, nakil ve kullanılmasında ekonomik esaslar" dır.

Toplantı esaslı üç kısma ayrılmış bulunmakta, her üç kısım da muhtelif branşları havi bulunmaktadır.

T. MÜHENDİSLİK HABERLERİ, EYLÜL 1958

KISIM I — İSTİHSAL

A — Hidrolik Enerji

B — Termal Enerji

(1) Yakıt

a — Kömür

b — Mayiler

c — Gazlar

d — Nuclear

(2) Generasyon

a — Malûm yakıtlar

b — Nuclear yakıt

C — Enerjinin diğer şekilleri

KISIM II — NAKİL

D — Elektriğin nakli

E — Demiryol

F — Su

G — Boru hattı

H — Diğer şekiller

KISIM III — KULLANMA

I — Sanayi

J — Ticaret

K — Nakliyat

L — Çiftçilik

M — Sosyal

6. Eylül. 1958 günü yapılacak idareciler toplantısını müteakip 7, 8-9, 10 ve 11 Eylül. 1958 günleri Teknik Konferanslar yapılacaktır. Kanada Millî Komitesince her türlü hazırlıklar en mükemmel şekilde yapılmış olup, Kongre duhuliyesi her delege için \$ 50 dır.

Teknik celselerin hitamında muhtelif tetkik turları tertip edilmiştir. Bu turların en enteresanı olup Türkiye delegasyonu tarafından da takip edilecek olan tetkik turu şöyledir:

12. Eylül: St. Lawrence Power and Seaway Project, Long Sault Canal Development Control Dam, Eisenhower Lock, etc.

13. Eylül: Sir Adam Beck Generating Plant - Niagara Falls.

14. Eylül : Spippingpot Atomic Reactor - Pittsburgh

Bu tetkik turunun bedeli \$ 135 olup, bu tura iştirak eden delegeler hususi bir trenle 15. Eylül. 1958 de Newyork'a vasil olarak VI ncı Beynelmîlel Büyük Barajlar Kongresine de katılmak imkânını sağlayacaklardır.

VI NCI BEYNELMİLEL BÜYÜK BARAJLAR KONGRESİ

Beynelmîlel Büyük Barajlar Konferansının merkezi Paris'te olup âza milletler Komisyonunda Millî Komiteleri vasıtasıyla temsil edilmektedirler. Halen 44 âzası bulunan bu teşekkül her üç yılda bir umumî kongresini tophyarak teknik raporları münakaşa et-

mehtedir. Her yıl ise idareciler toplantısı âza mem-
leketterden birinde yapılmakta ve idari toplantıyı
tetkik turları takip etmektedir.

İdari toplantılarda, Büyük Kongrelerde müzake-
re edilecek mevzuların tesbiti, muhtelif tâli komite
raporlarının tetkiki, idari ve teknik kongrelerin yer-
leri tesbit edilmekte ve diğer hususlar kararlaştırıl-
maktadır. Nitekim 12. Haziran, 1956 da Lizbon'da ya-
pılan 23 üncü İdareciler toplantısında verilen karar
gereğince 2. Eylül, 1957 de 24 üncü İdareciler top-
lantısı İstanbul'da yapılmış ve idari toplantıyı müte-
akip delegeler Büyükdere bentleri, Elmalı, Hirfanlı,
Sarıyar, Kemer ve Demirköprü projelerini tetkik et-
mek imkânını bulmuşlardır.

Bu yıl mutad vechile 25. inci İdari toplantı VI
ncı Büyük Kongrenin yapıldığı Newyork şehrinde
16.9.1958 günü toplanacaktır. Bu toplantıda 1961 yı-
lında yapılacak Büyük Kongrenin yeri ve münakaşa
edilecek mevzularla 1959 yılında toplanacak 26 ncı
İdareciler Kongresinin yeri tesbit edilecektir.

Halen 1961 yılında yapılacak VII ncı Büyük
Kongreyi tertip etmek için Hindistan, İngiltere, Por-
tekiz ve İtalya, 26 ncı İdareciler Kongresi için de
İngiltere ve Finlândiya teklifte bulunmuşlardır.

VI ncı Beynelmîl Kongrede:

Sual 20: Mevcut barajların yükseltilmesi

Sual 21: Barajlar üzerinde müşahedeler, bu mü-
şahedelerin baraj bünyesine tesiri, bunların hesaplar
ve küçük model tecrübeleri neticeleriyle mukayeseleri.

(Meselâ: Teknik ve hararet müşahedeleri, kulla-
nılan teçhizat, inşaat zorlukları, müşahedelerin kıy-
metlendirilmesi ve umumî neticeler)

Sual 22: Toprak ve kaya dolgu barajlarla çekir-
dek ve diğer kısımlardaki imlâların sıkıştırılması ve
bu imlâlardaki rutubet miktarı.

Sual 23: Baraj betonlarında "Admixturelerin" ve
puzolanik malzemelerin kullanılması ve daha ince
kum tanelerinin tesiri,

mevzuları münakaşa edilecektir. Bu mevzular üzerine
muhtelif milletlerin delegeleri tarafından hazırlanmış
bulunan 134 rapor ve sualler haricinde hazırlanan 24
Kominikasyon Millî Komitelere gönderilmiş bulun-
maktadır.

Bu raporlar arasında Türkiye Millî Komitesince
Fuat Şentürk tarafından 21 inci sual, Kemal Noyan
- Turhan Acatay tarafından müstereken 22 ncı sual
üzerine hazırlanan 2 rapor dahil bulunmaktadır.

20.9.1958 de kapanacak olan VI ncı Beynelmîl
Büyük Barajlar Kongresini müteakip delegeler için
21 ilâ 30.9.1958 arasında yapılacak üç muhtelif tet-
kik turu tertip edilmiştir.

Tur No: 1 — Cenubi Şarki turu bedeli \$ 430

Bu turda:

SOWTH HOLSTON DAM (TVA)

h = 86 mt.

Santral 1x35000 Kw.

WILBUR DAM

(1912 de inşa edilmiştir)

1x10700 Kw.

WATAUGA DAM (TVA)

h = 95 mt.

Santral 2x25000 Kw.

BOONE DAM (TVA)

Santral 3x25000 Kw.

CHILHOWEE DAM (ALCOA)

h = 28 mt.

Santral 50000 Kw.

CADERWOOD ARCHDAM

Santral 3x40500 Kw.

CHEOAH DAM (ALCOA)

h = 68 mt.

Santral 5x22000 Kw.

FONTANA DAM (TVA)

h = 146 mt. U. S. A. şarkında en yüksek baraj

SANTECTLAH (ALCOA)

h = 65 mt.

Santral 2x22500 Kw.

NANTAHALA DAM (ALCOA)

h = 76 mt.

Santral 1x43200 Kw.

HIWASSEE DAM

h = 92 mt.

Santral 2x60000 Kw.

OCOEE DAM No: 2 and No: 3

h = 91 mt.

Santral 2x80000 Kw.

LEWIS SMITH DAM

h = 32 mt.

Santral 81000 Kw.

LAY DAMS (A. Power Co)

Su yolları tecrübe istasyonu ziyaret edilecek ve
bir sahada yapılan modeli tetkik edilecektir.

Tur No: 2 — Orta - Garp turu bedeli \$ 510

Bu turda:

GARRISON DAM

h = 64 mt.

Santral 5x80000 Kw.

(Dünyanın 3 üncü büyük toprak barajı 66.500.000

cuyd)

OAHE DAM

h = 74 mt.

Santral 7x85000 Kw.

(Dünyanın 2 nci büyük toprak barajı 78.000.000

cuyd)

FORT RANDALL DAM

h = 50 mt.

Santral 8x40000 Kw.

GAVINS POINT DAM

Santral 3x33300 Kw.

DENVER BUREAU of Reclamation proje servisleri ile beton, toprak ve hidrolik lâboratuvarları tet-
kik edilecek ve Big Thompson projesine dahil bütün tesisler görülecek bu arada dünyanın en uzun su tu-
neli olan 20 Km lık ALVA de ADAMS tuneli görülecektir.

CARTER LAKE, OLYMPUS DAM, GRANBY DAM, GREEN MOUNTAIN DAM, MONTGOMERY
DAM

Bu turda:

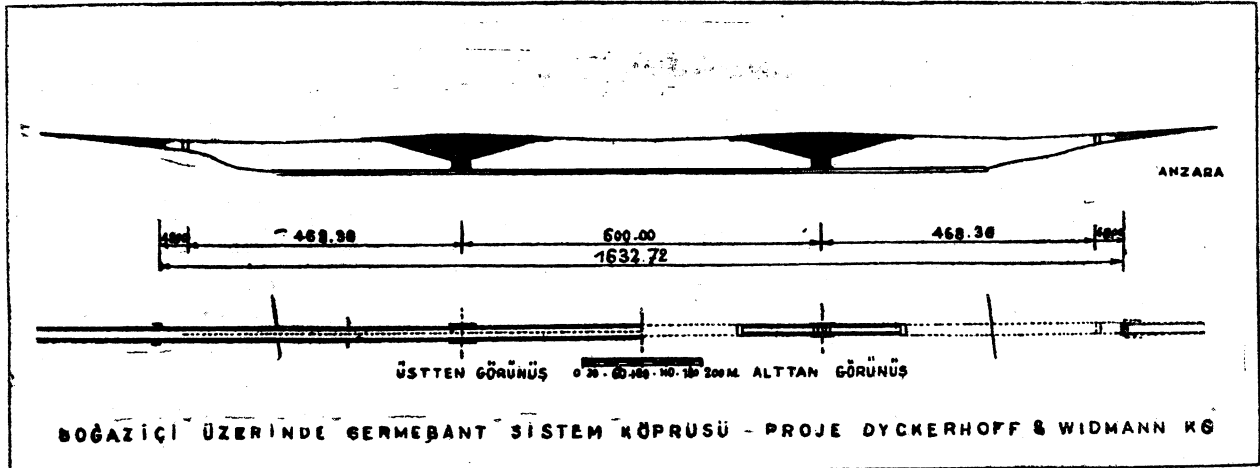
GRAND COULEE DAM	h = 167 mt.	Santral 18x108.00 + 3x10000 = 1.974.000 Kw.
CHIEF JOSEPH DAM	h = 70 mt.	Santral 27x64.000 = 1.728.000 Kw.
ROCKY BEACH DAM		Santral 11x90.000 = 990.000 Kw.
ROCK ISLAND DAM	h = 31 mt.	Santral 10x16500 = 165.000 Kw.
PRIEST RAPIDS DAM		Santral ilk 8x78850 = 630.800 "
		Nihai 16x78850 = 1.261.600 "
THE DALLES DAM		Santral ilk 14x78.000 = 1.092.000 Kw
		Nihai 22x78.000 = 1.716.000 Kw.
BONNEVILLE DAM		Santral 10x51.800 "
MERWIN DAM	h = 95 mt.	Santral 2x45.000 Kw.
SEWIFT DAM	h = 155 mt.	Santral 3x68.000 Kw.
YALE DAM	h = 98 mt.	Santral 2x54.000 Kw.
NORTH FORK CLACKAMAS DAM	h = 62 mt.	Santral 2x26.500 Kw.
DEXTER DAM	h = 30 mt.	
LOOKOUT POINT DAM	h = 78 mt.	Santral 3x40.000 Kw.
HILLS CREEK DAM	h = 101 mt.	Santral 2x15.000 Kw.
COUGAR DAM	h = 135 mt.	Santral 2x25.000 Kw.
DETROIT DAM	h = 138 mt.	Santral 2x50.000 Kw.
BIG CLIFF DAM	h = 58 mt.	Santral 1x18.000 Kw.

Baraj ve Hihro-elektrik Tesisleri tetkik edilecektir.

TÜRKİYE ENERJİ VE TÜRKİYE BÜYÜK BARAJLAR MİLLİ KOMİTELERİ MÜŞTEREK HEYETİ YOLA ÇIKIYOR

4. Eylül Perşembe günü Montreal, Kanada'ya hareket edecek olan Y. Müh. Fikret SÜER, Y. Müh. Süleyman DEMİREL, Y. Müh. İbrahim DERİNER, Y. Müh. Sabih DURALI, Y. Müh. Kemal NOYAN'dan

teşkil edilen Türkiye Enerji ve Türkiye Büyük Barajlar Millî Komiteleri müşterek heyeti Montreal'de XII nci kısmi Enerji Kongresine katılacak ve yukarıda bahsedilen tetkik turuna iştirakle Newyork'a gelerek VI ncı Beynelmilel Büyük Barajlar Kongresine de iştirak edecek ve kongreyi müteakip heyet azaları muhtelif tetkik turlarına katılarak bahsedilen tesisleri de ziyaret ve tetkik edeceklerdir.

Hükümetçe İstanbul'da, Boğazda bir köprünün inşası düşünülmekte ve projesi de Karayolları Umum Müdürlüğüne asma köprü olarak Amerikalı Steinman'a yaptırılmaktadır.

Mes'ele zamanla, milletlerarası çeşitli inşaat firmalarının ilgilerini çekmiş ve hükümete tekliflerde bulunmuşlardır. Bunlar arasında yukarıda şemasını gördüğünüz Dyckerhoff & Widmann firmasının Finsterwalder germebant projesi de vardır. Yalnız 28 cm kalınlığında ve 25 m genişliğindeki tabliye, içindeki taşıyıcı kabloları ile Avrupa ve Asyayı birbirine bağlayabilecektir.